

Изпитни материали – I кръг (V клас)

1. Диктовка

Откъс от разказа „Щърков сняг“, Йордан Радичков

Не се мина много време и ето че лисицата реши да иде на гости на щъркела. Почука тя на вратата му съвсем тихичко, както подобава на лисичката й деликатност и изтънченост. Щъркелът тозчас отвори вратата и се засуети около гостенката.

- Заповядай, посестримо, заповядай! – повтаряше той. – Да си призная, посестримо, най-чистосърдечно и аз не съм съвсем сигурен коя страна е по-удобната, отсамната ли страна, или оттатъшната! Викам си, кумицата сигурно забрави, че обеща да ми дойде някой ден на гости, та да опитаме моята гъбена каша!

Гостенката се кипреше и викаше:

- Как тъй, побратиме, ще забравя обещанието! Невъзможно е! А относно коя страна да предпочета на масата, отсамната или оттатъшната, се затруднявам!

Щъркелът я успокои, казвайки:

- Когато човек е откъм отсамната страна, все му се струва, че оттатъшната е по-добрата! Забелязал съм, че като вървя по единия бряг на реката, то полека-лека оттатъшният бряг започва да ми се струва по-хубав. И по-хубав, и по-богат!

Тук щъркелът въздъхна, а гостенката рече:

- Живот! Както и да го гледаме, побратиме, все не ни задоволява!

Трапезата бе неимоверно висока, неудобна за същество като лисицата. Поради своята вродена и природна престореност тя непрекъснато си даваше вид, че й е крайно удобно на щърковата трапеза. Лисицата приглади с лапа своя нагръдник, повдигна се на пръсти и пъхна муцуната си в гърлото на гърнето. Гърлото обаче бе тъй тясно, че тя успя да вътре в него само връхчето на муцуната си.

А през това време щъркелът не спираше да говори, смятайки, че по този начин забавлява гостенката.

- Какво ли бих могъл да ти разкажа?

- Разкажи, разкажи, побратиме! – подкани го нетърпеливо гостенката лисица.

- В старите, все още романтични времена – започна щъркелът, – в блатото се появи странна жаба. Живееше заедно с останалите жаби в блатото и им разказваше, че е принцеса, как я омагьосали и как я превърнали в най-проста жаба!

Лисицата се натъжи:

- Все има нужда от мечта, побратиме! Нали всички ние се надяваме, че ако не днес и утре, то някой друг, по-далечен ден ще се превърнем във величествено нещо! Целият свят има нужда от това, побратиме!

- Той всъщност на това и се крепи! – рече замислено щъркелът.

Откъм тръстиките се носеше монотонното жабешко оплакване.

2. Прочетете внимателно текста на диктовката. На всеки от въпросите отговорете в свързан текст с три-четири изречения.

- А) Защо лисицата не показва пред щъркела, че трапезата е неподходяща за нея?
- Б) Защо, когато си на единия бряг, отсрещният ти се струва по-хубав?
- В) Защо мечтите дават надежда?

3. Прочетете думите и изпълнете задачите към тях:

чаровен, възхитителен, евтин, тайнствен, сияен, тревожен, отбран, омаен, естествен

- А) Открийте и запишете синонимите сред посочените думи.
- Б) Запишете два синонима на подчертаната дума от изходния ред думи.
- В) Подредете думите една под друга така, че от първите им букви вертикално да прочетете синоним на думата ТАТКОВИНА.
- Г) В думата ТАТКОВИНА и нейния новополучен синоним от условие В) се съдържат други два синонима. Открийте ги и ги запишете (ще се наложи да промените последната буква в едната от търсените думи).

Изпитни материали – I кръг (VI клас)

1. Диктовка

Откъс от разказа „Щърков сняг“, Йордан Радичков

Унилата птица дълго рови в паметта си.

Какво си спомни несретникът, докато ровеше из своята птича памет, та така много се оживи? Спомни си времето, когато и двамата с лисицата живееха дружелюбно и дори взаимно си ходеха на гости. Това бе далеч назад в правремето, когато домът на живота още се изграждаше и там в преддверието му стояха правостоящи и присъстваха стеснително добродушието, наивността и благочестието. Грубостта, омразата и алчността не бяха се появили все още там. Те щяха да прекрачат прага много по-късно, но щом го прекрачеха, щяха веднага и безпардонно да се разположат из дома, оставяйки в преддверието му присъстващите стеснително правостоящи.

И тъй, веднъж лисицата покани щъркела на гости у дома. Покани го тя по начин най-любезен и учтив да я посети и да го нагости с гъбена каша. Щъркелът прие поканата с радост и отиде на гости на посестримата си. Лисицата притичваше чевръсто ту до кухнята, ту обратно, заета с приготвяването на гъбената каша.

Щъкаше чевръсто и все повтаряше:

- Ей сега, побратиме, ей сега ще стане тази моя гъбена каша! Залисах се и окъснях, остава сега и кашата да заgorи!

Щъркелът слушаше внимателно и се наместваше на трапезата. Накрая успя да подпъхне дългите си нозе под трапезата, пооправи някое и друго перо по гърдите си и по твърде любезен начин се обърна към пъргавата и приветлива стопанка.

- Ами че ние – рече щъркелът – не сме чак толкова гладни, че да мислим само за гъбена каша! Ние, посестримо и кумице, сме дошли по-скоро тук, за да засвидетелстваме нашето уважение!

От своя страна и лисицата отвърщаше на любезността с любезност. Тя говореше и все подбираше думите откъм удобната им страна. И щом стана готова кашата, появи се тя, крепейки голямата тепсия пред себе си.

Гостенинът порови с клюн из кашата, почука по дъното на плитката тепсия, но нищичко не успя да клъвне с клюна си. Поради вродена и естествена неловкост, характерна за ония времена, той все пак си даваше вид, че не само си взема от гъбената каша, ами че и извънредно много му харесва!

Като си казаха довиждане, лисицата и щъркелът се разделиха. Лисицата бе доволна, че е посрещнала и нагостила с гъбена каша побратима си. А и щъркелът на свой ред бе доволен, че най-после ще може да раздвижи нещастните си нозе, схванати окончателно от дългото им стоене под трапезата.

В праосновата на всички ни лежи природата, останалото достроява времето.

2. Прочетете внимателно текста на диктовката. Отговорете в свързан текст с четири-пет изречения на въпроса:

Защо щъркелът и лисицата запазват благоприятие и любезност въпреки неудобствата?

3. Прочетете внимателно текста. Напишете на кирилица и поставете липсващите препинателни знаци. (Отбелязани са само част от препинателните знаци, а кирилските букви са транслитерирани в съответствие със Закона за транслитерацията от 2009 г.)

Poveche ot vsichko dnes za korennite obitateli na danoto be vazhno da ne zagubyat svoeto etnichesko samosaznanie osobenosti i ezik i protsesat na migraciya ot sushata da ne se prevarne v bedstveno nashestvie. Novata sreda i povisheniyat estestven prirast na chovechestvoto pod vodata shtyaha da izvikat nuzhdata ot nova etika mezhdzhu zhivotni hora i rasteniya.

Etontsi barbadostsi vodorasli ribi i korali tryabvashe da se obedinyat v edno za da izdignat dokadeto e po silite im novata obshtestvena postroyka. A priemat li namesto zlatoto za razmenna edinitsa bisernata mida togava shte otpadne nuzhdata ot banki sindikati i zatvori.

Volniyat zhivot i pravoto na vseki da se useshta svoboden shte pomognat za sazdavaneto na edna nova kultura koyato shte vliza v choveka zaedno s vodata prez nosa i ushite...

Razbira se vazmovno e sled vreme po-agresivnite da stanat prichina za klasovi razdeleniya i zarazhdane na privilegiovani sasloviya. No za tezi oshte smatni i dalechni dni inzhener "Norbe" ostavyashe da mislyat badeshtite reformatori.

Sega toy predpochitashe da se zaemat s blizkite i spored svoite vazmozhnosti dela. I parvoto koeto reshi da napravyyat be da ustanovyat saobshtenie s brega.

Toy izpisa cyala baka mastilo ot sepiya opitvayki da podnovi korespondentsiyata si s priyatelite ot grada no pismata mu pristigaha zatsapani i nechetlivi.

Zatova razporedi da se poddarzha denonoshtna vrazka s patrulirashtite kray brega delfini. Na Alfa ne mozheshe da se razchita – prez denya toy be zaet s novata artistichna programa, a vecher predpochitashe da izpolzva energiyata na svoya eholokator za lyubovni obyasneniya s delfinkata.

Zatova osnovniyat poshtalyonski ekip si ostavaha letyashtite ribi koito denonoshtno oblitaha sushata a za dalechni nabezi izchakvaha da zavali i pluvaha v nebeto kato v nay-dalbokata voda.

Ot tyah na koraba uznaha za neshtastieto spoletyalo Fron i sas sadeystviето na podstavено litse koeto lezheshе v sashtata staya na Lazareta sledyaha sastoyaniето na Atlanta.

A v dnite kogato Kalkanat be nerazpolozhen izpolzvaha uslugite na Meditsinskata tayna koyato noshtuvashе v doma na brasnarya Polito.

Откъс от „Бащата на яйцето“,

Автор: Борис Христов

- 4. Напишете текста, като замените отбелязаните чуждици, идващи от английски, турски и руски език, или с техен аналог (синоним) на български, или с обяснение на значението им. (Думите, които трябва да бъдат заменени, са с удебелен шрифт.)**

Пример:

Той правеше много **ивенти** във Фейсбук. **Фолоунах** го и започнах да му разглеждам клиповете.

Той правеше много събития. Последвах го и започнах да му разглеждам клиповете.

Беше скучен ден. В даскалото оформяха оценките за срока и повечето ми съученици **трайхардваха**. Понеже моите бяха ясни, никой не ме закачаше и **чилвах**. Цял ден **сендвах** вицове в чата и събирах **лайкове** – мое **регулярно** занимание. По едно време ми дойде **рикуест**. Някакво непознато момиче. Помислих си да го **кенсълна**, но накрая все пак я **френднах**.

- Искаш ли да **денсим** довечера? – попита ме тя преди още да е казала: „Здрасти!“

Стана ми супер странно. Наистина ли!? Някаква непозната ме кани на танци!? То едно, че цялата случка си е яко шантава, ами откъде ще я знам тази каква е. Изобщо не ми мина през ума, че може да ми правят номер, **демек** самоличността ѝ да е измислена.

Тогава дочух странен шум от задния чин. Беше нещо като труден за задържане кикот. Обърнах се много внимателно и видях двамата си приятели Пешо и Любо как се взира в телефона на единия и крадешком ме поглеждат. Стана ми ясно, че ме поднасят, като се преструват на някакво момиче. Исаха да ме направят за **резил**. Много тъп майтап.

- Не сте ми на **левъла**, не е **удачно** да се правите на интересни по този начин – отвърнах в чата.
- Защо ми говориш на “Виє”? – попита ме „загадъчната непозната“.
- **Фейкъри** - добавих аз и открито се обърнах назад, като прекратих разговора.

Пешо и Любо ме погледнаха изненадано.

- Това не беше **фън** – казах с отегчен тон.
- Георги! – дочух гласа на учителката, която винаги ни **тийчва** на нещо. – Не се разсейвайте там!
- Съжалявам, госпожо! – отговорих леко гузно и се обърнах отново напред.